

GAZETA LWOWSKA.

Wychodzi z Dodatkiem codziennie, prócz świąt i niedziel. Prenumerata kwartalna miejscowym 4 zlr. 15 kr., odbierającym pocztą 4 zlr. 40 kr., insercyę oplacają od wiersza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz pierwszy 4 kr. następnie po 2 kr. m. k.

Nr. 300.

Sroda 31. Grudnia 1851.

Rok gazecie 40.

Prenumerata

na GAZETĘ LWOWSKĄ z DODATKAMI DZIENNEMI I TYGODNIOWYM na rok następujący 1852, wynosi jak w zeszłym, kwartalnie

We Lwowie odbierając . . . . . 4 zlr. 15 kr.

Przesyłka na prowincye . . . . . 4 zlr. 40 kr.

z dodaniem 3 kr. na stempel kto żąda osobnego kwitu; a nadto Dominia, Magistraty i wszelkie Władze, iż nie przyjmują niefrankowanych listów, załączają tyle należności, ile przesłanie kwitu pocztą na ich odległość wynosi.

Unikając zwłoki raczą Szanowni Abonenci przed upływem bieżącego miesiąca zamówić przesyłkę Gazety adresując franco wprost

Do Redakcyi Gazety Lwowskiej — Ulica Ormieńska Nr. 347.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Ameryka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Włochy. — Niemce. — Afryka. — Wiadomości handlowe.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Wiedeń, 24. grudnia. Dnia 25. grudnia 1851 wyjdzie w c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiedniu i będzie rozszlany LXXII. zeszyt powszechnego rządowego dziennika ustaw państwa, a mianowicie tymczasem tylko w niemieckim języku.

Zeszyt ten zawiera pod:

Nr. 255. Patent cesarski z 22. grudnia 1851, obowiązujący dla całego państwa, którym się postanawia zakres sądownictwa wojakowego (norma jurydykcyi wojakowej), i nakazuje, że te przepisy dla wszystkich krajów koronnych z dniem 1. stycznia 1852 mają wejść w moc obowiązującą.

Sprawy krajowe.

Najnowsza wiadomość.

Jego Ces. Mość raczył na prośbę uwolnić z obowiązków ministra finansów p. Bar. Krauss, a powołać go do rady państwa. Ministerium finansów obejmuje p. Baumgartner, minister handlu.

(Do spraw kościelnych)

Wiedeń, 27. grudnia. Dziennik *Blättern* donosi, że podług wprawdzie jeszcze nie wiadomo, czyli odbyte tu niedawno narady biskupie doprowadziły do zamierzonego celu lub nie; to tylko jest pewną rzeczą, że wkrótce już wyjść ma ustawa o stosunkach patronatu. Oprócz tego donosi pomieniony dziennik kościelny, że fundusz religijny pozostanie wprawdzie pod zarządem państwa, lecz że biskupi będą mogli przedkładać rządowi wykazy potrzebnych wydatków. Również stanęła już ugoda i na to, że kapelani pobierać mają w Pradze 400 zlr. rocznej płacy, na wsi zaś po 300 zlr., a w końcu upewnia, że co do majątku kościelnego służyć mają wszystkie *nowo-przybyłe* darowizny w jeden fundusz, który zstawać będzie jedynie tylko w rękę i pod zarządem kościoła. Dalsze negocjowanie w sprawach kościelnych z rządem poruczono księdzu biskupowi z Seckau-Graz.

(Ll.)

(Wiadomości potoczne z Wiednia.)

Wiedeń, 26. grudnia. Wyższe ministerium finansów zdecydowało, że wpisywanie tej okoliczności do ksiąg publicznych, że ktoś wybudował dom na swoim własnym gruncie, równie jak wszystkie wpisywania, których przedmiotem nie jest przeniesienie majątku lub prawne zatwierdzenie, należy jako wolne od opłaty traktować.

— Doniesienia o handlu, rekodziełach i środkach komunikacyi, równie jak z zakresu statystyki w ogóle, które od dwóch lat wydawała dyrekcya statystyki administracyjnej w poszytach miesięcznych, będą wychodzić od Nowego-Roku jako doniesienia z zakresu statystyki w osobnych poszytach nakładem c. k. drukarni rządowej. Cenę zeszytów pojedynczych wyznaczono po 6 kr. za arkusz drukowany. Pierwszy zeszyt będzie zawierał tabele przeglądu monarchyi austryackiej na rok 1850, a dla poszytów następnych będą przygotowane szczegółowe wykazy o stosunkach budowy żelaznych austr. kolei i o rezultatach ich utrzymywania.

— Według spisu cen gazet zagranicznych, który wydała c. k. dyrekcya pocztowa, będzie przyjmowana prenumerata w c. k. pocztowych urzędach na 1308 różnych dzienników. Z tych co do języka jest 785 niemieckich; 248 francuskich; 119 angielskich; 60 włoskich; 28 rosyjskich; 27 holenderskich; 20 polskich; 10 greckich; 9 szwedzkich; 6 duńskich; 2 tureckich; 2 wendyjskich; 1 litewski i 1 serbski.

— Jenerał Kellner powrócił z podróży, przedsięwziętej z po-

lecenia Jego ces. Mości po spustoszonych przez wylewy wód krajach koronnych, i zdał ustnie raport Monarsze o stanie tych prowincyi.

— Z wiarygodnego źródła zapewniają, że saski, bawarski i wirtemburski rząd na wezwanie Austrii, wydały do sprzyżnionych z niemi mniejszych państw niemieckich okólnik względem cłowej konferencyi w Wiedniu, w którym wyluszczywszy ważność postanowienia Austrii we względzie handlowo-politycznym, zalecają w duchu austryackiego wezwania, aby namienione państwa na ten kongres swych pełnomocników przysłały.

— Sejmujący od miesiąca maja b. r. w Paryżu kongres sanitarny ukończył swoją pracę; a zastępca Austrii powróci w przyszłym miesiącu do Medyolanu.

— 27. grudnia. Wyższe ministerium finansów rozporządziło, aby w tych krajach koronnych, gdzie zaprowadzone są księgi gruntowe, niepobierano należności za wpisanie prawa własności, usus fructus i prawa użytkowania kościołów.

— Tutejszy kongres cłowy i handlowy otwarty zostanie z pewnością w początku stycznia; dla pełnomocników z Nassau, Oldenburg, Frankfurtu, Brunswiku i Schaumburg-Lippe przygotowano już dziś pomieszkania na cztery tygodnie. Główną myślą tej konferencyi podaną przez Austryę, będzie przygotować niemiecko-austryacki traktat handlowy, którego prawodawstwo cłowe środek ma zachować między systemem prohibicyjnym i wolnego handlu. Dla dopięcia tego celu podane będą projekta względem wzajemnego uwolnienia od cła dla pewnych produktów krajowych, względem wspólnego prawodawstwa cłowego, reprezentacyi interesów handlowych za granicą, pomnożenia środków komunikacyjnych i t. p. Traktat niebędzie od razu stanowczo zawarty, ale kongres poweźmie takie postanowienia, które zabezpieczą przyszłe utworzenie związku.

— Słychać, że między Austryą i państwem kościelnem ostatecznie zawarta została ugoda względem wynagrodzenia kosztów za obsadzenie kilku legacyi przez wojska austryackie. Austrya otrzyma roczne wynagrodzenie w sumie 500,000 zlr. m. k. (L. Z. C.)

Ameryka.

(Do dziejów państw Argentyńskich.)

Już od wielu lat nakazał Rosas, dyrektor w Buenos-Ayres a tem samem i prezydent państw nad Platajskich znanych pod imieniem „konfederacyi Argentyńskiej“ blokować Montevideo, kraj również jak Buenos-Ayres niepodległy, a konfederacyi związkowy. Pod pozorem ustalenia jedności narzucił Montevideanom prezydenta z ramienia swego w osobie jenerala Oribe, ale Montevideo odrzucało statecznie powagę dyktatorską Rosasa, mieszkańcy nie chcieli uznać prezydencyi Oribe, iż nie był prawnie obranym, a nalegania i najazdy Rosasa odpierać silili się zbrojną siłą.

Chodziło też i Francyi o to, by popierać sprawę Montewidanoń, ho na ziemi ich osiedliło się do 20,000 Francuzów, w początkach dla handlu lub dla przemysłu osiadłych, a teraz z krajem tamtejszym już spowinowaconych. Niemniej i Anglia krzywo patrzyła na nowe ograniczenia tamujące handel z państwami tej strefy, dlatego w porozumieniu się z Francją pracowały obydwaj mocarstwa nad tem, jakby załatwić spory między Rosasem a Montevideo, używali wszelkich środków dyplomatycznych, nawet i siły zbrojnej. Wyprawiali flotylle, często sto mil pod wodę rzeki la Plata, niszczyli zastępy dyktatora, i ilekroć Rosas na wodach stanął, zawsze pokonany ustępować musiał. Ale Montevidea oswobodzić stanowczo nigdy się nie udało; póki oswobodziciele pod miastem stali, było i Montewideo wolne; za ich ustępem nachodził Rosas i przywracał dawny porządek po swojej myśli. Nic nie pomagały ani układy ani najrzeczniejsze dyplomatów opisy; traktaty przymierza umiał Rosas zawsze zrzęcznie obchodzić, a inne umowy odrzucał częstokroć Londyn i Paryż, iż niebyły korzystne dla Europy.

Czego Francya i Anglia po wysileniu lat przeszło dziesięciu dokazać nie zdołały, tego dziś dopięło mocarstwo mniej świetne na

stałym łądnie amerykańskim a to w przeciagu miesięcy nie wielu. — Brazylia zawarła przymierze z Montevideanami, wyprawia wojsko i prawie bez krwi rozlewu rozprasza pułki Oriba, a Montevideo z pod oblężenia uwalnia. Według autentycznych doniesień z d. 12. października, gotowała armia Brazylijska przeprawę za rzekę la Plata, dla oswoobodzenia i dalszych państw skonfederowanych z pod dyktatorstwa Rosasa; zapal ma panować niezmierny, a Montevideanie w radości podobni dziś z ochoty do uwolnionych Murzynów.

Hyszpania.

(Wiadomości potoczne z Madrytu.)

Madryt, 16. grudnia. Że rozruchy tak prędko się uspokoiły, a buntownicy nigdzie nie znaleźli sympatyj u ludu, pochodzi najszczególniej ztąd, że nasz rząd pogodził się z stolicą apostolską. — Lud w ogóle lubi świetność kościoła i już dawno oburzał się na to, że tak mocno kościół uciemiano. Przez nic nie stała się królowa popularniejsza, jak właśnie przez konkordat, który z dniem 1. stycznia na przyszły rok wejdzie w moc obowiązującą. Ministerjum sprawiedliwości zajmuje się nieustannie potrzebnymi rozporządzeniami do tego, i wkrótce odzyska znowu kościół swoją dawną świetność w Hyszpanii. — Ponieważ w Madrycie niczego już obawiać się nie można, przeto wielka część garnizonu wyruszy do Katalonii. Również w innych większych miastach kraju zmniejszą załogę, aby w ogóle 14,000 ludzi więcej posłać do Katalonii, a 10,000 do Aragonii. Prawda, że w obu tych prowincjach jest na teraz spokój przywrócony, jednakże jeszcze nie jest zabezpieczony, a dość znaczna liczba żołnierzy w Katalonii nie jest bynajmniej dostateczną, aby wszędzie z przewagą wystąpić mogła. Tamtejszy jenerałny kapitan sądzi, że gdy będzie mieć 14,000 ludzi więcej, wtedy każdy buntowniczy zamach zaraz przytłumi. Aragonia jest w takim samym położeniu, a tamtejszy jenerałny kapitan, młody i odważny Cara, którego niedawno napadli zbójcy, nie karliści, jednakże nie wyrządzili mu żadnej krzywdy, nie da się prześcignąć w swej czynności zabezpieczenia publicznego spokoju, jenerałnemu kapitanowi Katalonii. — Isturiz przybył nareszcie do Madrytu. Miał już kilka konferencji z jenerałem Narvaez, który już od kilku dni był w Madrycie i czekał na przybycie rzeczonych dyplomatów. Wczoraj udali się obaj mężowie do królowej Krystyny, u której kilka godzin bawili. Osoby obeznane z wypadkami dworu, utrzymują, że niebawem zmiana ministrów nastąpi. Niektórzy utrzymują nawet, że to nastąpi zaraz po połogu królowej, w czasie gdy król Franciszek rząd prowadzi. (Rchsztg.)

(Zmiany między urzędnikami ministerstwa. — Ambasadorowie nowo-mianowani.)

Madryt, 17. grudnia. Skutkiem mianowania pana Ricquelmes podsekretarzem ministerstwa spraw zewnętrznych, zaszły niektóre zmiany w personalu ministerstwa. Kiedy się zaczną znowu posiedzenia kortezów, niewiadomo jeszcze, lecz zdaje się, że to nieprędko nastąpi. — Isturiz, Benalua i d'Ayllon opuszczają Madryt z początkiem stycznia, i udadzą się na swoje posady w Berlinie, Wiedniu i Londynie. (P. Z.)

Anglia.

(Przesilenie gabinetu angielskiego.)

Indep. belge z dnia 24. grudnia pisze: Przesilenie ministerjalne, o którym już od dawna słyhać w Anglii, zbliża się coraz więcej, jak utrzymuje dziennik *Morning-Advertiser*. Według tego dziennika miało się trzech członków gabinetu, a mianowicie hr. Grey, Sir Ch. Grey i Sir Ch. Wood zdecydować wystąpić. Nie ręcząc za dokładność tej wiadomości, można jednak z pewnością powiedzieć, że wszyscy prawie koledzy lorda Palmerstona nie pochwalają jego polityki, *) a między innymi trzej wspomnieni członkowie, o których bliskiej dymisy tak głośno mówią. Łatwo tedy być może, że to nieporozumienie przywiedzie pierwiej lub później do zmiany gabinetu lorda John Russel, pominawszy kwestyę reformy wyborów, względem której członkowie gabinetu różnią się zupełnie w swych zdaniach. Dzienniki Londyńskie donoszą nam, że ministrowie zebrali się na radę. Ta rada, która miała dopiero po Bożem Narodzeniu nastąpić, została zapewne dla wyżej wspomnianych okoliczności przyspieszona.

*) Wczoraj umieszczona w Gaz. Lwows. depesza donosi o wystąpieniu lorda Palmerstona z gabinetu.

(Zerwanie stosunków dyplomatycznych między Anglią i Persją.)

Listy z Teheranu donoszą, że stosunki dyplomatyczne między Anglią i Persją zostały zerwane z przyczyny mianowania Shihr Mahomeda Chana wicekrólem Heratu. Gdy ogłoszono to mianowanie, usunął się pułkownik Sheil do Tabris. Gubernator Heratu jest synem Jar Mahomeda Chana. Mirza Mahmud Chan, mianowany niedawno perskim ambasadorem w Petersburgu, udał się na stanowisko swoje.

Francya.

(Tekst uchwały ludu. — Posiedzenie komisji konsultacyjnej.)

Paryż, 23. grudnia. Powtarzamy tu, pisze *Ind. belge*, tekst uchwały ludu (plebiscite), względem której Francya oświadcza się właśnie przez *oui* albo *non*:

„Lud francuski życzy sobie utrzymania powagi Ludwika Napoleona Bonaparte i porucza mu władzę potrzebną dla ułożenia konstytucyi na podstawach zaproponowanych w proklamacyi z dnia 2go grudnia.“

Podstawy zaproponowane w proklamacyi z dnia 2. grudnia są następujące:

- „1. Szef odpowiedzialny mianowany na lat dziesięć;
- „2. Ministrowie zawiśli tylko od władzy wykonawczej;

„3. Rada państwa złożona z najznakomitszych ludzi, przygotowująca ustawy i popierająca dyskusyę w obec ciała prawodawczego;

„4. Ciało prawodawcze dyskutujące i wotujące ustawy, mianowane powszechnem głosowaniem, bez skrutynium list, które fałszuje wybory;

„5. Drugie zgromadzenie złożone z wszystkich znakomitości kraju, władza utrzymująca równowagę, czuwająca nad ustawą fundamentalną i swobodami publicznymi.“

— Komisya obradująca zebrała się dzisiaj o godz. 1. w pałacu quai d'Orsay pod przewodnictwem pana Baroche.

Prezydent powołałszy do biura sześciu najmłodszych członków, zaproponował komisji, ażeby się podzieliła na siedm biur, które mają się zająć sprawozdaniem głosów elekcyi z dnia 20. i 21. grudnia, w miarę jak protokoły słowne nadchodzić będą z ministerjum spraw wewnętrznych. Praca biur ma być podana do wiadomości komisji obradującej na zgromadzeniu jenerałnem, a protokół słowny ma być później ułożony z całego rezultatu elekcyi.

Propozycyę prezydenta przyjęto. Biura uformowały się natychmiast przez losowanie, a pierwsze z nich objęło natychmiast urząd dla sprawdzenia głosowań armii morskiej, które najpierwej przesłano komisji.

Mylnie donoszono, że operacya tego sprawdzania odbywać się będzie publicznie. Wszystkim osobom nie należącym do komisji, nie wolno wejść do sali rady państwa. Prefekci otrzymali rozkaz przyspieszania przesłki protokołów. Znaczna ich liczba już nadeszła. — Ostateczny rezultat sprawdzania nie będzie wiadomy przed sobotą lub niedzielą.

(Ind.)

(Wieści o zmianie 5% renty. — Moralny skutek głosowania. — Zamiar zniesienia podatku konsumcyjnego.)

Paryż, 23. grudnia. Temi czasy rozchodziły się wieści o zamierzonej zmianie 5% renty na 3%. Według jednego artykułu dziennika *Constitutionnel* zamiar ten przeprowadzony ma być do skutku. Pominiony artykuł sprawił wielkie wrażenie na giełdzie; kurs 5% renty spadł o 2 franki.

— Skutek moralny głosowania ciągle się powiększa. Wieczór wyprawilo kilka domów handlowych illuminacyę, chcąc przeto okazać patryotyczną radość; deszcz wszakże pogasił wiele świateł. — Umówiono się więc wyprawic nazajutrz jeszcze świetniejszą illuminacyę, jak tylko pogoda pozwoli. Jakoż zaden jeszcze rząd nie miał tyle głosów za sobą. — Upewniają, że prezydent postanowił nieodzwownie znieść podatek konsumcyjny, i zastąpić go podatkiem od najdrobniejszych nawet wyrobów przemysłowych. Opodatkowaniu podlegać mają suknie, kapelusze, laski itp., tudzież wszystko cokolwiek należy do wygody, zbytku, blasku i do fantazyi, jakoto drogie meble, klejnoty, papier różnego gatunku, konie, powozy, psy itd. Wszystko-to będzie osobno opodatkowane, w sposób jednak dla szczególnych nie uciążliwy, rządowi zaś w ogóle przynoszący drugie jeszcze tyle niż to, co mu ubędzie po zniesieniu konsumcyjnego podatku. — Niewiadomo jeszcze, czyli opodatkowanie tych wyrobów dotknie producentów bezpośrednio, lub też będąca w mowie należytość pobierana będzie od zajmujących się handlem drobiazgowym. Na tem wszakże stanęło, że dla poboru i dozorowania w tej mierze kreowany ma być liczny korpus fiskalny. (Ll.)

(Pocztą francuska.)

Paryż, 22. grudnia. *Monitor* ogłasza dziś dekret prezydenta otwierający dla ministra marynarki kredyt w kwocie 658,000 franków na pierwsze potrzebne wydatki dla założenia kolonii karnej w Guyanna. 58,000 przeznaczone są dla służby wojskowej, a 600,000 dla samej kolonii. — Dalej zawiera *Monitor* długi szereg mianowań w legii honorowej. Jenerałowie dywizyi Pelissier i d'Astorg zostali wielkimi oficerami, jenerał brygady Cuny, intendant Barbier i pułkownicy Janet, Durrieu i de Rochefort komandorami; 8 pułkowników, szefów batalionowych i szwadronowych, jako też prefekt z Konstantynie i szef dywizyi departamentalnej i administracyjnej Dupuy, oficerami, a 99 kapitanów, poruczników, podporuczników i szeregowców, tudzież 5 urzędników cywilnych, kawalerami legii honorowej. Pomiędzy ostatnimi znajduje się kilku Arabów, którzy wstąpili do wojska francuskiego i Aga z Flissas, Mohamed-ben-Hadj.

— Podług półurzędowych doniesień wpływają podatki po prowincjach z wielką akuratnością.

— Prefekt departamentu Saone et Loire, Gustav de Ramond, wydał proklamacyę do mieszkańców departamentu swego, w której znajduje się następujące zdanie: „Zasada parlamentarna stała się rodzicielką socjalizmu; oboje muszą zginąć, aby Francya żyć mogła.“

— Ciągle jeszcze trwają tu aresztacye odnoszące się do ostatnich rozruchów. Wczoraj uwięziono znowu kilka osób, pomiędzy temi jakiegoś lekarza i studenta. Pewien kapelusznik z Rue St. Denis, u którego znaleziono broń, został przyaresztowany razem z robotnikami swymi.

— Wiadomości z prowincyi donoszą także o aresztacyach na wielką skalę. W Toulouse uwięziono 20 osób. Przeciw 200 innym wydano rozkaz aresztacyi. W Perigneux i okolicy uwięziono także wiele osób. Pomiędzy niemi znajduje się także C. Desolme, redaktor dziennika republikańskiego, który w procesie wielkiego spisku luduńskiego został uznany za niewinnego. Oprócz niego znajduje się pomiędzy uwięzionymi dwóch nauczycieli, notaryusz i kościelny. — W Masseube (departamencie Gers) zamknięto 19 mieszczanów. — W Bourges, w departamencie Loiret, a osobliwie w departamencie Meurthe zaszły bardzo liczne aresztacye. Blizsze szczegóły o osobach uwięzionych w tej części Francyi nie są wiadome jeszcze.

(Depesza telegraficzna.)

Paryż, 25. grudnia. Ostatni znany rezultat głosowania w departamentach jest następujący:

Na 81 departamentów, z których 22 kompletne, przypada:

Oui 6,011,000

Non 709,000.

(Ind. belge.)

Włochy.

Król piemoncki rząd widział się być spowodowanym, przedłożyć zgromadzonemu teraz izbom do przyzwolenia kilka zaostrzonych postanowień we względzie prasy dla ochrony sprzymierzonych rządów.

Naglęca potrzeba takiego kroku niepodlega żadnej wcale wątpliwości.

Więcej niż którakolwiek inna odszczególniała się prasa piemoncka miotaniem cierpkich i najniegodziwszych obelg na obecne rządy, przekręcaniem i wykrzywianiem faktów, spotwarzaniem zagranicy na wszelkie sposoby i jawnym systemem nieprzyjaznej agitacji w obec istniejącego za granicami Piemontu a niemilego dla niej porządku rzeczy.

Dowodów na to niepotrzebujemy szukać zbyt daleko; dopiero niedawno została wychodząca w Genuy gazeta *Italia e popolo*, którą dla ośmiu punktów oskarżono przed sądem przysięgłych, uznana za niewinną, pomimo że wyrok ten był oczywistą i największą niesprawiedliwością, i pomimo że artykuły, o które chodziło, były napisane najnamiętniejszym stylem i w jak najgorszym duchu.

Rząd piemoncki poznał teraz sam niedostateczność sądu przysięgłych w sprawach druku, a mianowicie w wypadkach politycznych, gdzie idzie o to, aby obrażonym nastrożyć prawdziwe zadośćuczynienie, i uznał przeto za rzecz konieczną, zarządzić temu wyrokiem zwyyczajnych sędziów. Jest to wielce pocieszającym, że rząd piemoncki poznał nakoniec potrzebę, ochraniać zagraniczne rządy z zasady od nieprzyjaznych zaczepiek wewnątrz swoich granic, nieczekając nawet na upomnienie się obrażonych mocarstw. W naszych oczach jest dążność ta godnym poszanowania znakiem lojalności.

Czy izba turyjska przyjmie ten wniosek, tego nie wiemy jeszcze. Może uczyni to ze wzdrygającym się sercem, a może odrzuci go. — Rezultat taki jednakże niebardzoby nas zatrwożył, albowiem jesteśmy przekonani, że konieczny powrót Piemontu do zdrowej, konserwacyjnej polityki i przyłączenie się jego do wielkiej solidarności kontynentalnych mocarstw porządku niemogłyby przeto na długo zostać odwołane.

(Lit. kor. austr.)

(Sprostowanie. — Środki ostrożności w Genuy.)

Turyń, 15. grudnia. Dzisiejsza *Gazetta Piemontese* oświadcza: Niektóre dzienniki zagraniczne rozgłosiły wiadomość, że w Sabaudyi w okolicy S. Julien wybuchły rozruchy. Oświadczamy, że ani tam, ani w innej części królestwa nie wydarzyło się nic, co by do takich zmyśleń powód dać mogło. — Przedsięwzięte w Genuy środki ostrożności były bardzo obszerne. Za nadejściem pierwszych wiadomości z Paryża dnia 5go widać było w koszarach ruch niezwyčajny; zataczano tu i ówdzie armaty i konsygnowano żołnierzy. — Później wyszedł następujący rozkaz dzienny do wojska: „Wszystkich wojskowych zawiadamia się, że znak alarmu dla garnizonu będzie dany sześciu wystrzałami z dział, po dwa wystrzały raz po raz w przeciągu jednej minuty. Następnie na wieży *Palazzo ducale* będzie wywieszony sztandar narodowy z jedną lub dwiema niebieskimi chorągiewkami pod spodem, a w nocy z czerwoną latarnią. Na znak alarmu mają się udać wszyscy wojskowi, oficerowie i żołnierze, natychmiast i tak spieszo jak tylko można do właściwych swoich kasarni, i omijać znajdujące się po drodze tłumy ludu. W kwatérach mają żołnierze mieć na pogotowiu broń i amunicję, i działać stosownie do pierwszego rozkazu, który do nich nadejdzie.“ W obec takich rozporządzeń niemieli Genueńczyki ochoty do korzystania z podanej sposobności, i wszystko pozostało w spokoju. Tu zaś ograniczyła się władza wykonawcza tylko na pomnożenie baczości, jakoż nie zdarzył się żaden przypadek, w którymby była zmuszona wystąpić. Znaczna liczba częścią wygnanych, częścią zbiegłych socjalistów francuskich, którzy tutaj przebywali, otrzymawszy pierwszą wiadomość o wypadkach z 2. grudnia, żądała natychmiast od swoich tutaj osiadłych ziomek, aby się dla nich postarali o zasiłki dla powrócenia do Francyi dla przyłączenia się tam do ruchu. A chociaż nic nie otrzymali, ruszyło jednak 39 z nich w drogę do Paryża. (P. Z.)

— Środki przeczności, których piemoncki rząd użył na francuskiej granicy St. Julien, Yenne, les Echelles, Mont Genève aż do Nizza, równie jak rozporządzenia przeciw wewnętrznym zaburzeniom spokoju, zasługują zewszeczmiar na uznanie. Wszędzie są pograniczne strażce podwojone, garnizony forteczne w górach pomnożone, i na żadnym punkcie, ani w hrabstwie Nizza, ani w Sabaudyi niedanoby francuskim demagogom i socjalistom najmniejszego przytułku. W Genua, Nizza i Alessandria wydano zaostrzone rozkazy wojskowe, a w Turyńcu policya i karabiniery podwoili swą czynność. Niektóre usiłowania zamącenia spokoju przez rozsiewanie fałszywych doniesień i sprzedawanie niedorzecznych nowin, przytłumiono z surowością. Doniesienia organów pojedynczych, należących do partyi ostatecznej, nie zasługują wcale na wiarę. Nawet emigracya, aczkolwiek bardzo była wzburzona, nie dała żadnej pobudki do uzalania się na nią. (A. a. Z.)

Niemce.

(Sprawy sejmu związkowego. — Wiadomości potoczne.)

Frankfurt n. M., 22. grudnia. Jak słychać, odbyło się przedwczoraj posiedzenie sejmu związkowego, na którym toczyły się

obrały nad kilku ważnemi przedmiotami. Pomiędzy innemi odbyło się mianowicie głosowanie nad drezdeńskim projektem traktatu handlowego i komunikacyjnego. — Pomimo wszelkich doniesień przeciwnych możemy teraz donieść z pewnością, że generał Schreckenstein nieprzybędzie tu w tych czasach. Na wszelki sposób nastąpi to dopiero wtedy, gdy korpus armii związkowej ściągnięty zostanie, gdyż naczelny komendant związkowy niemoże pełnić obowiązku swego bez armii związkowej. — Koszta bawarskiej egzekucyi związkowej w Kurhesyi zostały w tych czasach dokładnie obliczone. Jak słychać, wynoszą one za czas od 16go września 1850 do końca sierpnia r. b. prawie 2 miliony zlr. — Wynalezione przez pułkownika Pictet ulepszenie karabinów perkusyjnych, o którym donosiliśmy niedawno, dyło przedmiotem obrad sejmu związkowego. Wydział dla spraw wojskowych zaproponował, jak słychać, aby ocenienie tego wynalazku poruczyć dwom oficerom i w razie pomyslnym wyznaczyć pewną sumę na zakupienie jego. Sejm związkowy uchwalił ze swjej strony zasiągnąć instrukcyi rządów pod względem tego wniosku. (G. Pr.)

(Interpelacya w izbach hanowerskich względem nowego mianowania posła do sejmu związkowego)

Hanower, 21. grudnia. Wczoraj było zapytywane ministerium w obu izbach względem mianowania dyrektora kancelaryi pana Bothmer posłem do sejmu związkowego, a to z tej przyczyny: ponieważ pan Bothmer wyraził się kilkakrotnie przeciw reorganizacyi Stanów prowincjonalnych, a gdy na interpelacyę milczeniem odpowiadano z ławki ministrów, przedłożono w izbie drugiej wnioski: „Niechaj królewski rząd da nowemu posłowi związkowego sejmu instrukcyę, aby na związkowym zgromadzeniu głosował za utrzymaniem ustawy o reorganizacyi Stanów prowincjonalnych z d. 1. sierpnia b. r.“ Wniosek ten był wspierany i na najbliższy dzienny porządek wyznaczony, podczas gdy w izbie pierwszej wzięto tylko do protokołu interpelacyę. W końcu posiedzenia odczytano w obu izbach reskrypt rządowy, którym Stany na własną propozycyę aż do 16. p. m. odroczone z tem zastrzeżeniem, aby mianowana do rozpoznania kwestyi cłowego związku komisya przez cały czas odroczenia tutaj pracowała, poczem prezydium odroczyło izby aż do 16. p. m.

(Kurs giełdy berlińskiej z 27. grudnia.)

Dobrowolna pożyczka 5% — 103³/₄ p. 4¹/₂% z r. 1850 101¹/₄. Obligacye długu państwa 88¹/₂. Akey bank. 99¹/₄ l. Pol. list. zastaw. 94; nowe 92¹/₄; Pol. 500 l. 83¹/₄; 300 l. 144¹/₂ l. Frydrychsдоры 13¹/₂. Inne złoto za 5 tal. 9¹/₂. Austry. banknoty 83¹/₂ l.

Afryka.

(Zupełna satysfakcyja dana admirałowi francuskiemu od Baszy w Tangerze.)

Z **Tarifa** donoszą, że francuski admirał Dubourdieu po długiej negocyacji otrzymał od Baszy w Tangerze zupełną satysfakcyę, jakiej marokańskie władze nigdy jeszcze Chrześcianom nie dali. Dla dania stanowczo żądanej satysfakcyi musiał Basza złamać ustawę koranu i kazał dać bastonadę pewnemu Marabutowi, którego pospólstwo za świętego uważa. Za potulzeniem tego Marabuta otrzymał taką samą karę pewien francuski agent konsularny, który się przypadkiem w piątek na dziedzińcu meczetu był zabłąkał. Basza wzbraiał się długo wykonać na Marabucie rzezoną karę; ale ponieważ admirał zagroził Tangerowi takim samem bombardowaniem, jakiego miasto Salé doznało, przeto Basza ełegł konieczności, a uwielbiany od ludu Marabut, otrzymał na tem samem miejscu taką liczbę batów, ile przedtem francuskim konsularnemu agentowi wylczyć kazał. Poczem francuska flotyła odplynęła do Kadyxu.

(Szczegóły interesujące o wojnie z Kaframi.)

Londyn, 17. grudnia. List z King Williams Town z Przyładka, pisany pod dniem 19. października przez oficera ze sztabu gubernatora kolonii, Sir Harry Smitha podaje niektóre interesujące szczegóły z charakterystyki wojny z Kaframi: „Musielibyśmy tu mieć dwa razy tyle wojska“ — powiada ów oficer, „nimby się dało przedsięwziąć coś stanowczego. Jeżeli nieprzyszła nam przynajmniej jeszcze pięć pułków piechoty i jeden pułk kawalerji, to w przeciągu 6 do 7miu miesięcy nabędą Kafrowie i ich sprzymierzeńcy takiej wprawy do boju, że potrzeba będzie 20,000 ludzi, aby ich zwyciężyć. Na konie kawaleryjne jest tu brak wielki; najlepsze tutejsze konie niesą większe od dobrego angielskiego Pony, i można sobie wyobrazić jak niewygodnie wysokiemu, ciężkiemu lansierowi jeździć na takim koniu. Upał jest tu okropny, szczególnie w namiotach; lecz dla mnie znalazła się szczęściem chatupa, co tu wielkim jest zbytkiem, chociaż w najniebezpieczniejszym zakątku Irlandyi nieznalazłbyś tak lichej budy. Nawet pomieszkanie Sir Harry Smitha, uchodzące tu za bardzo wyśmienity dom, byłoby w Anglii nawet dla odźwiernego za liche. O Kafrach miano dotąd fałszywe wyobrażenie, sądząc, że łatwo dadzą się zastraszyć. Gdy nadszedł ostatni posiłek (lansjery i strzelcy), śmieli się Kafrowie i mówili: „My ich ugościmy jak 2gi pułk Queena.“ Za pomocą zdrażliwych Cape Mounted Men (krajowych swych strzelców konnych) dowiadują się oni o każdym kroku naszym i dosięgają nas kulami swemi wewnątrz obozu z niewidomych kryjówek. Przytem są to ludzie bezwstydni, jak synowie piekła, i nielekają się niczego. Oddział nasz musi przez całą noc stać w pogotowiu; ja sypiam zawsze z nabitemi pistoletami pod głową.“

— Na dnia 25. października wyruszył Sir Collin Campbell z znacznym oddziałem piechoty, kawalerji, dwoma baterjami i korpusem inżynierów z Peschauer w kierunku ku Michnee, które oddalone z tamąd o 15 mil angielskich leży po drugiej stronie rzeki Kabul, na granicy Momundów, i rzucił pierwszego dnia łyżwowym most na rzecę. Szczep Momundów jest bardzo liczny i zamieszkuje całe

pogórze po lewym brzegu rzeki od Dschellahabad aż do tego miejsca, gdzie rzeka zwraca się ku dolinie Peschaueru. Ich dowódcą jest Sadahut Kahn z Lalpoor. Wzdłuż całej granicy nad rzeką mają oni liczne strażnice małe z 5 do 6 ludzi na załodze, przezco są w stanie rabować wszelkie statki płynące z biegiem rzeki. Na pobliskiej równinie znajduje się ich twierdza Dub, tuż obok naszego pogranicznego miasta Michnee, a oprócz tego zamieszkują 5 wsi dokoła małej twierdzy angielskich Shubkardir. Samo Michnee jestto miasto otoczone murami i fosami, i należy do okręgu Peschauer; lecz po największej części jest zamieszkane przez Momundów, którzy tam około 2000 zdolnych do boju mężczyzn liczą. Przyczyną wojny zaś jest to, że Sadahut Khan zabrał budulec przeznaczony na koszary angielskie, powtóre że przekopał strumienie górskie, które dostarczały wody włościom angielskim w dolinie, a nakoniec, że podmówił mieszkańców w Michnee do zdrady. Celem ekspedycyi zatem było zająć napowrót Michnee, zburzyć twierdzę Dub i zabrać wsie Sadahut Khana z przyległym pasmem kraju, przezco niebyliby w stanie nadal Momundowie odcinać wodę Anglikom. Jakoż na dniu 27. października osiągnięto wszystkie te cele bez straty w ludziach, a ludzie Sadahut Khana umknęli w góry. Oprócz tego mówiono także o wyprawie na stolicę Lalpoor, aby przekonać Khana o bezwładności jego; lecz przedsięwzięcie to zostało zaniechane jako niepotrzebne. Natomiast przygotowuje się inna ekspedycja przeciw birmańskiemu gubernatorowi w Rangun, który wyrządził wielką krzywdę Anglikom prowadzącym handel z Birmanem. Lorda Dalhousie ganią powszechnie, że pierwszej nieużył energicznych środków, zwłaszcza, że miasto Rangun zupełnie nieobwarowane leży po obu stronach splawnej rzeki i nie mogłoby się oprzeć nawet jednemu statkowi działowemu. Teraz więc ma kommodor Lambert udać się z dwoma okrętami „Fox“ i „Serpent“ pod Rangun, aby otrzymać zadośćuczynienie i rękojmię lepszego zachowania się na przyszłość. (G. Pr.)

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe Lwowskie.)

Lwów, 29. grudnia. Na naszym dzisiejszym targu sprzedawano korzec pszenicy po 18r.15k.; żyta 14r.53k.; jęczmienia 10r.35k.; owsa 6r.15k.; hreczki 13r.22k.; kartofli 8r.; — za celnar siana płacono 3r.11k.; okłotów 1r.52k.; — sąg drzewa bukowego kosztował 29r., dębowego 26r.30k., sosnowego 24r.15k.; kwarta krup pszennych kosztowała 22k.; wódki przedniej 1r.5k., szumówki 50k. w. w. Reszta drobniagowej sprzedaży bez odmiany.

(Targ na bydło we Lwowie.)

Lwów, 29. grudnia. Spęd bydła rzeźnego liczył na dzisiejszym targu 220 wołów i 2 krowy, których w 10 mniejszych lub większych stadach po 12 do 40 sztuk, a mianowicie z Szczerca, Dawidowa, Żółkwi, Rozdolu, Bóbrki i Narajowa na targowicę przypędzono. Z tej liczby sprzedano — jak nam donoszą — na targu tylko 74 wołów i płacono za sztukę, którą szacowano na 11 kamieni mięsa i 1 kamień łożu, 117r.30k.; sztuka zaś, mogąca ważyć 12¹/₂ kamieni mięsa i 1¹/₄ kam. łożu, kosztowała 138r.45k. w. w.

Do dnia 30. grudnia wpłynęło z kart wykupna od powinszowania Nowego roku 1852 ogółem 110 złr. 52kr. Podajemy w niniejszym dalszy szereg imion z kolei, jak są w liście zapisani łaskawi Dobrodzieje ubóstwa miasta naszego; w następnych numerach załączymy spis dalszy.

JW. radzca dworu Bobowski 5 złr. — WW. ksiądz kanonik Goydan 5 złr. — Profesor Mauss 2 złr. — Franciszek C. Bauer 2 złr. — C. k. porucznik Skrzyszewski 1 złr. — *Mieszczanie*: PP. Ignacy Bischof 1 złr. — Jan Schmidt 1 złr. — Jan Marischler 1 złr. — August Kohsling 20 kr. — Franciszek Golczewski 30 kr. — Hollasek 20 kr. — Wieczorek 24 kr. — Klemens Rudolph 1 złr. — Jan Teichmann 20 kr. — Jarosiewicz 30 kr. — A. Borkowski 30 kr. — Franciszek Swietlich 1 złr. — Czyli razem 22 złr. 54 kr.

Co z dawniejszemi (ob. Nr. 296 z 24. grudnia) 26 złr. 6 kr. czyni ogółem 49 złr. m. k.

Podobny jak w *zazdrości* przykład sądów chłopskich (Nr. 281) ponowił się przy końcu zeszłego miesiąca jeszcze w Tarnopolskiem we wsi *Cebrowie*. Jakiś dwudziestoletni chłopak obwiniony o kradzież owiec, został wezwany na rozprawę przed wójta do karczmy. Wójt obyczajem chłopstwa, dla niemylnego przeprowadzenia inkwizycji, skazał go najprzód na plagi, potem w łańcuchy okuł, i niewiadomo czyli za karę czyli dla dalszych sądów osadził w lochu. Nim zwierzchność na odgłos mąk biedaka zdążyła zapobiedz dalszemu gwałtowi, chłopak z katuszy po plagach skonał. Wójta za nadużycie władzy odstawiono w kajdanach pod sąd do Tarnopola.

Ze Złoczowskiego mamy także w ręku dowód zapamiętałości chłopskiej. Przyszedł do Urlowa na prąznik 20. z. m. chłop ze Sła-

(Ceny targowe w obwodzie Lwowskim.)

Lwów, 23. grudnia. W pierwszej połowie h. m. płacono na targach w Gródku, Jaryczowie i Szczercu w przecięciu za korzec pszenicy 18r.—21r.—20r.; żyta 15r.—14r.30k.—12r.30k.; jęczmienia 10r.—11r.—10r.30k.; owsa 5r.15k.—6r.—5r.; hreczki 11r.—12r.—10r.40k.; kartofli w Gródku 6r.30k. Za celnar nasienia koni-cza 2r.25k. Sąg drzewa twardego kosztował 25r.—17r.30k.—23r., miękkiego 20r.—15r.—18r. Funt mięsa wołowego sprzedawano po 7k.—10k.—8³/₄k. i garniec okowity po 4r.—3r.25k.—4r.10k. w. w.

Kurs lwowski.

Dnia 31. grudnia.

	gotówką		towarem	
	złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski . . . . . mon. k.	5	45	5	50
Dukat cesarski . . . . . „ „	5	50	5	55
Półimperyal zł. rosyjski . . . . . „ „	10	6	10	11
Rubel śr. rosyjski . . . . . „ „	1	57 ¹ / ₂	1	58
Talar pruski . . . . . „ „	1	50	1	53
Polski kurant i pięćzłotówk. . . . . „ „	1	27	1	28
Galicyskie listy zastawne za 100 złr. . . . . „ „	81	35	82	—

(Kurs pieniężny na giełdzie Więd. d. 27. grudnia o pół do 2giej po południu.)
Ces. dukatów stoplowanych agio 2⁷/₈. Ces. dukatów obrączkowych agio 2⁷/₈. Ros. Imperyal 9,49 Srebra agio 20¹/₂ gotówką.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 30. grudnia.

Hr. Stadnicki Aleksander, z Mościsk. — Hr. Fredro Edward Xawer, z Krakowa. — PP. Kęszycy Józef, z Dzwiniaczki. — Manawski Jan, z Przemyśla. — Jazwiński Aleksander, z Podniestrzan. — Tchorzaicki Konstanty, z Cuciulowic. — Biliński Dominik, z Czyżykowa.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 30. grudnia.

Hr. Lanckoroński Stanisław, do Rawy. — PP. Lipiński Karol, do Złoczowa. — Rubczyński Wład., do Złoczowa. — Batowscy Antoni i Aleksander, do Kulikowa. Wiśniowski Wiktor, do Strzelisk.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 30. grudnia.

Pora	Barometr wmiarzewied. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Sredni stan temperatury do g. 6. zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6 god. zr.	28 1 6	— 3°	0°	zachodni	pochm. śnieg
2 god. pp	28 1 0	— 0,5°	3°	połud.-zachodni	„
10 g. w.	28 0 4	— 0,5°	„	„	„ deszcz i éniég

TEATR.

Dziś: przed. pols.: „Zaręczyny przed frontem,“ czyli: „Tambor-major i markietanka.“
Jutro: przed. niem.: „Ein Wortmann.“
W Piątek: przed. pols.: „Pan Jowialski.“

wnego niejaki Hawryło Popowicz; a że go chłopstwo miejscowe miało w podejrzeniu o złodziejstwa i kradzieże, więc mu w karczmie popijanemu przymawiać, dogadywać, wreszcie przyszło do bójk, i Hawryło pod razami ducha wyzionął. Przewodzców zbrodni i burd karczemaych ujął patrol żandarmów.

Osierocona po ustępie dawniejszego przedsiębiorcy szkoła gymnastyki u nas, otwartą została teraz w gmachu księcia Sapięhy — wchód od ulicy Syxtuska — pod nową dyrekcją p. *Karola Augusta Schmidl*. Znanym już jest publiczności p. Schmidt z swęj siły atletycznej, z swęj zręczności, bo miała sposobność przypatrzenia się popisom jego zwinności gymnastycznej, kiedy występował z innymi na wiosnę w teatrze. Zastanawiała wszystkich niezmierna prężność muszkułów w jego ramionach i jego lekkość wznoszenia się lotem właśnie na wyciągniętą linę o trzy, cztery sążni nad ziemię. Słusznie zatrwały obroty, łamania, okręty i gięcia ciała jego w powietrzu tych, którym nie są znane sposoby sztuki gymnastycznej; ci zaś, którzy się jęj ćwiczeniom oddawali, z utęschnieniem pragnęli tęj szkoły, która sposobi ciało, wyrabia członki i nadaje takiej sprężystości, jaką zadziwiała zręczność p. Schmidta. Życzeniom ich po myśli, otworzył teraz p. Schmidt kurs Gymnastyki; sam biegły w kunszcie, a w szkole własnych doświadczeń oswojony z tēm, jak najstosowniej prowadzić i powodować siłę, chcąc ją bez uszczerbku, owszem ku wzmocnieniu zdrowia rozwijać i kształcić, podaje uczniom wszelkie ułatwienia sposoby z taką znajomością rzeczy i tak systematycznie, że teraz to, co się niepodobnem dla niektórych wydawało, jego uczniom jest igraszka. Z Nowym Rokiem kurs nowy się otwiera; sądzimy przysługą dla publiczności, podając to doniesienie.